

dar se to razumevanje razlikuje od zahteve enega od štirih temeljnih stebrov, ki jih je opredelil UNESCO, kajti »kljub temu /.../ politični in konceptualni dokumenti EU še zmeraj ne predstavljajo uravnoteženega pristopa do vseživljenjskega učenja, saj zaposljivost in aktivno državljanstvo poudarjajo veliko bolj kot druga dva cilja« (Jarvis, 2007: 71). Četudi upoštevamo aktivno državljanstvo kot razvoj osebnosti, je lahko cilj koncepta vseživljenjskega učenja, kot ga je zasnovala Evropska unija, nekoliko vprašljiv. Omenjena cilja namreč lahko sovpadata in celo podpirata drug drugega, vendar obstaja možnost, da prevlada komponenta oziroma funkcija, ki je pragmatična, utilitaristična, ki jo zanimajo zgolj ekonomski interesi. Možnost redukcije ciljev, povezanih z razvojem in osebnostno rastjo posameznika, je v sodobnem času precejšnja. Prizadevanja držav so usmerjena predvsem v povečevanje gospodarske rasti, ekonomizacije družbe in reduciranja segmentov izobraževanja, ki so usmerjeni v formiranje in nadaljnji razvoj človeka kot človeka in kot posameznika.

Vseživljenjsko učenje ne bi smelo biti zgolj v funkciji večanja možnosti zaposljivosti in razvijanja kariere. Njegova naloga bi morala biti bodisi sorazmerno enakomerno upoštevanje obeh komponent bodisi bi moral biti večji poudarek dan razvoju osebnosti, kot ga opredeljujejo tri točke UNESCOVEGA programa, namreč za znanje (splošna in nato strokovna izobrazba), za spoštovanje vrednot pluralizma, medsebojnega razumevanja in miru ter za avtonomno in odgovorno ravnanje. Osebnost, ki omenjene lastnosti razvija, bo tudi bolj zaposljiva kot osebnost, pri kateri je težišče izobraževanja in razvoja na zaposljivosti in poklicnih kompetencah. V nadaljevanju bomo analizirali možnosti za pridobivanje znanja na neformalen način in njegov pomen v obdobju antike (na primeru stare Grčije in Rima), srednjega veka in reformacije.

Antična Grčija

Grško razumevanje vzgoje in izobraževanja pravzaprav že od najstarejših časov izhaja iz dveh funkcij, ki so ju pripisovali procesu vzgoje v najširšem pomenu besede in ki jima lahko sledimo že v arhaični čas, namreč vzgoja in izobraževanje kot osebni, moralni razvoj posameznika ter kot priprava na poklic oziroma praktično delovanje. V antični Grčiji je bilo pri vprašanih vzgoje in izobraževanja ter moralnega razvoja človeka kot cilj zmeraj prisotno razmišljanje o formiranju, oblikovanju »višjega« človeka (cf. Schwenk, 1996: 182). Grški izraz za to, kar v sodobni terminologiji označuje besedna zveza »vzgoja in izobraževanje«, je bil *paideía*. Sčasoma *paideía* ni pomenilo več zgolj vzgoje in iz-